

Zdeněk Štěpánek (vlevo)
v roli Bakaláře
se svým milovaným
rakovnickým kumpánem
Frantou Cmíralem v roli Bubeníka
v inscenaci z roku 1941

Divadelní spolek Tyl Rakovník
uvádí hru podle povídky
Zikmunda Wintera

NEZBEDNÝ BAKALÁŘ

dramatizace:

Zdeněk Štěpánek

úprava a režie:

Eva Kodešová

scénografie, kostýmy:

Magdaléna Šváchová

zlidovělé písně,
které doprovází hru,
nastudoval se svými
studenty ZUŠ Rakovník:

Leoš Janoušek

Kde se vzal Nezbedný bakalář

Zikmund Winter (1846–1912), významný představitel české historické prózy přelomu 19. a 20. století, vyučoval na rakovnické reálce v letech 1874–1884. Vedle učení se ale velice intenzivně věnoval badatelské činnosti v rakovnickém archivu. Jako historik se soustředil zejména na obyčejný život běžného člověka v 16. století. Získané informace pro něho byly východiskem při psaní povídek, které vycházely v tehdejších renomovaných časopisech a později byly vydány i knižně ve sbírkách »Starobylé obrázky z Rakovnicka« (1886) a »Rakovnické obrázky« (1888).

Zdeněk Štěpánek (1896–1968) bývá považován za jednu z nejvýraznějších českých hereckých osobností 20. století. V Rakovníku studoval na reálce a později absolvoval Hospodářskou školu. Nastoupil sice do práce v lihovaru, ale záhy utekl k divadlu. Při velikosti jeho talentu se pochopitelně dostal od prostých kočovných společností přes divadlo v Kladně a Divadlo na Vinohradech (1921) do Národního divadla v Praze (1934). Zde pak působil až do smrti nejen jako herec, ale též jako režisér, scénárista a později jako šéf činohry (1953–1956). Za svými starými kamarády do rakovnického divadla se po zbytek života pravidelně a s láskou vracel.

Ostatně, divadelní hru **Nezbedný bakalář** napsal Štěpánek právě pro rakovnické ochotníky. Prvně byla inscenována v roce 1937 v místě jejich tehdejšího působiště – na jevišti rakovnického Dělnického domu. Titulní roli si s nimi samozřejmě s chutí zahrál sám Mistr Štěpánek. Základní námět pro svůj scénář našel v díle Zikmunda Wintera, především v povídkách »Golgota« a »Nezbedný bakalář«. Většina postav této hry má tedy svůj reálný předobraz v osudech skutečných lidí, žijících v Rakovníku okolo roku 1580. Dalšího uvedení v Rakovníku se hra dočkala už v roce 1941, to už bylo na jevišti dnešního »Tyláku«. Potřetí v roce 1958 v režii Karla Lukeše. Od té doby se tento kousek v Rakovníku nehrál, ale značný vzhlas získala tato komedie ve své filmové podobě z roku 1946, v režii Otakara Vávry, v titulní roli opět se Zdeňkem Štěpánkem.

Nyní, **v roce 2024**, se ale hra vrací zpět »domů«, na prkna rakovnického Tylova divadla. Tentokrát v úpravě a režii Evy Kodešové. Náš divadelní soubor si nedávno připomněl 150 let své existence, takže není od věci se tímto způsobem tak trochu ohlédnout za minulostí. A navíc, mnohé z tohoto prastarého příběhu se podnes nezměnilo. Stále si můžeme říkat »Sliby – chyby«, »Když ptáčka lapají, pěkně mu zpívají«, stejně jako »Podle sebe soudím tebe«. A co myslíte, je stále pravdivá i bakalářova hláška z této hry: »Vůl zůstane volem a pařez pařezem«? Odpovězte si sami, milí diváci.

Hrají:

Jan Pička, bakalář	–	Tomáš Cafourek
Anna, hospodská, vdova	–	Kristýna Dousková
Žlutická	–	Jana Šváchová
Slachová, babička	–	Hana Pilíková
Plona, vnučka	–	Anna Kodešová
Hofrychtr, královský úředník	–	František Švábek
Písecký, primas rakovnický	–	Jiří Suk
Žlutický, školní inspektor, měšťan	–	Marek Pavlík
Zacharyáš, školní pomocník	–	Leoš Janoušek
Šmardoch, konšel	–	Jakub Parobek
Mikuláš, řezník, konšel	–	Daniel Kouba
Cerasýn, farář	–	Martin Nezbeda
Matěj, vysloužilý voják, bubeník	–	Jan Švácha
Ondra, žák latinář	–	Ondra Bureš
žáci, muzikanti	–	Aleš Vorel, Jan Láska, Jakub Učík, Tomáš Polák, Jáchym Šíma, Vojtěch Hauptmann

Sponzorují:

kuřata	–	Gril u Tomáše
chleba a koláče	–	Pekařství Špáňa, Šanov
klobásy a jitrničky	–	Řeznictví & uzenářství Vrábík

Poděkování:

Vinařství Vystoupil Boleradice za sud
Jaroslav Kruba za pařezy
KC Rakovník za střechu na hlavou

Naše premiéry Nezbedných bakalářů:

4. VII. 1937	režie Bohouš Podolka, scéna Jiří Vopršal
20. IX. 1941	režie Bohouš Toužimský, scéna Jiří Vopršal
5. VII. 1958	režie Karel Lukeš, scéna Miroslav Rejlek
15. XII. 2024	režie Eva Kodešová, scéna Magdaléna Šváchová